

Complexnummer: 519133

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

H.Hart van Jezus kerk complex

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

519134, 519135, 526117

Woonplaats

Breda

Gemeente

Breda

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Baronielaan 22 K, 4818 RA Breda

Complexomschrijving

Inleiding

Aan de westelijke zijde van de Baronielaan staat, in een bocht en met de toren in het verlengde van de as van de straat, het complex, bestaande uit KERK (1), gewijd aan het H. Hart van Jezus, met bijbehorende PASTORIE (2) en KLOOSTER (3). Kerk, pastorie en klooster zijn gebouwd naar een ontwerp van P.J. van Genk. De eerste aanleg, bestaande uit pastorie, toren en schip, dateert uit 1900-'01. Het gebouw is uitgevoerd in de stijl van de Neo-Gotiek. Van 1929 tot 1931 werden vervolgens transept en koor gerealiseerd, in aangepaste stijl.

De vestiging van het kerkgebouw werd door de Bredasche Bouwgrond Maatschappij, eigenaar van de voor bebouwing te verkopen gronden langs de zojuist aangelegde Baronielaan, bespoedigd door de op een markante plek gesitueerde grond goedkoop aan het kerkgenootschap aan te bieden. De oprichting van een parochie was, zo verwachtte men, een belangrijke stimulans voor de verkoop van de gronden.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden: het is van belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het Bisdom Breda; het complex heeft architectuurhistorische waarden: het is van belang voor de geschiedenis van de architectuur, met name vanwege de wijze waarop in het Interbellum de neogotische vormtaal op verstrakte wijze werd toegepast; het is van belang in het oeuvre van de architect Van Genk als laat voorbeeld van diens verwerking van Vlaamse neogotische motieven en vanwege de toepassing van een asymmetrische gevelcompositie; het complex heeft ensemblewaarden: het heeft

betekenis als essentieel onderdeel het stadsdeel rondom de Baronielaan dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van nationaal belang is en dat een belangrijk deel van zijn werking ontleent aan het bewust nagestreefde accent dat de zichtassen op de rijzige toren en de maat, schaal en detaillering van de overige complexonderdelen aan het straatbeeld geven; het heeft bijzondere betekenis voor het aanzien van als beschermd gezicht te beschermen wijk; gaafheid/herkenbaarheid: het complex is van belang in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de stedelijke omgeving.

Monumentnummer*: 519134

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/28

Monumentnaam**

H.Hart van Jezus

Complexnummer

519133

Complexnaam

H.Hart van Jezus kerk complex

Woonplaats*

Breda

Gemeente*

Breda

Provincie*

Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Baronielaan	22	K	4818 RA	Breda		
Baronielaan	22	A1	4818 RA	Breda		
Baronielaan	22	A2	4818 RA	Breda		
Baronielaan	22	A3	4818 RA	Breda		
Baronielaan	22	B1	4818 RA	Breda		
Baronielaan	22	B2	4818 RA	Breda		
Baronielaan	22	C1	4818 RA	Breda		

Kadastrale gemeente*

Breda

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

11436

Breda

D

11437

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Met de bouw van de KERK, gewijd aan het H. Hart van Jezus, werd begonnen in 1900. In het volgende jaar zijn schip en toren ingewijd. De architectuur werd uitgevoerd in de stijl van de Neo-Gotiek, naar een ontwerp van de architect P.J. van Genk. In een aangepaste stijl werden tussen 1929 en 1931 transept en koor aangebouwd, naar een ontwerp van J. Stuyt.

De driebeukige kruisbasiliek heeft een noordoostelijke, opzij van het schip gesitueerde toren met spits. Op de kruising staat een dakruiter. De kerk speelt een belangrijke rol in het silhouet van de stad, en in het bijzonder in het

aanzien van de Baronielaan. Zij is een herkenningspunt in de wijk, terwijl de ligging van straten en het totale beeld van de Baronielaan aan de rijzige kerktoren een bijzondere werking ontleent.

Omschrijving

Het gebouw heeft een schip van vijf traveeën plus een travee met orgelgalerij, toren en doopkapel, een eenbeukig transept met één travee, waarop aansluit een basilicaal koor van tevens één travee met 4/8 sluiting, geflankeerd door zijkapellen. Het gebouw wordt gedekt door zadel- en lessenaardaken met lei-in-Maasdekking, met Neo-Gotische dakkapellen.

De kerk is opgetrokken in baksteen, sober versierd met deels natuurstenen, deels bakstenen afzaten, lisenen, geboorte- en sluitstenen en water- en tandlijsten. De gevels worden geleed door de toepassing van steunberen en lisenen. De tussenliggende vakken, waarin de vensters, worden afgesloten door lijsten.

De torengewel heeft een voorgebouwd portaal, waarboven een ondiepe spitsboognis, met de voor de architect karakteristieke indeling van een achtlobbig roosvenster boven een lancetgalerij. Deze eindgevel van het schip wordt aan de zuidzijde geschoord door haaks geplaatste, tweemaal versneden steunberen, terwijl aan de noordelijke zijde, tegen eindgevel een aansluitende geveltoren, een in plattegrond achthoekige traptoren is gesitueerd. De geveltoren heeft vier geledingen, alle met tripletten of gekoppelde lisenen, waarop een vijfde geleding met speklagen en aan elke zijde twee gekoppelde galmgaten. Het bouwlichaam wordt bekroond door een spits, die in plattegrond van vierkant naar achthoekig overgaat, met ertussen flankeerspitsjes en onder puntgevels gevatte wijzerplaten.

Tegen de zuidelijke zijbeuk staat, aan de Baronielaan, een veelhoekig gesloten doopkapel.

De vensters in schip, transept en koortravee zijn per drie gekoppelde rondboogvensters; in de zijbeuken en koorsluiting per gevelveld één enkel rondboogvenster. Die in het koor zijn lager aangezet dan de andere vensters. De eindgevels van het transept hebben een dispositie zoals de eindgevel van het schip (met roosvenster en lancetgalerij), zij het dat de plaats van het portaal hier wordt ingenomen door een uitgemetselde biechtstoel onder lessenaarsdak, en het geheel soberder is uitgevoerd.

Ook inwendig is een afwisseling tussen baksteen en natuursteen te zien. De driedelige opstand bestaat uit gepolijste hardstenen kolommen met natuurstenen kapitelen, versierd met florale motieven, waartussen scheibogen. Het triforium, heeft per travee, in een rechthoekig veld, drie gekoppelde nissen met zuiltjes. De lichtbeuk bestaat uit drie gekoppelde rondboogvensters. Door de toepassing van schalken en horizontale lijsten wordt het muuropervlak geleed. Schip, transept en koor hebben natuurstenen gordelbogen, waartussen een houten tongewelf met brede overkragende aanzet en ornamentale schilderingen. Zijkapellen en zijbeuken hebben inwendige steunberen en zijn in steen overwelfd.

Van de inventaris zijn onder meer van belang het in marmer en koper uitgevoerde altaarciborium met altaarkruis (Atelier Brom, 1931), een muurschildering, voorstellende de dopende Willibrordus en de vensters van de doopkapel (1901), en de koorramen, voorstellende de twaalf apostelen (J. Collette, 1931), alsmede de ramen in het transept, voorstellende de zeven smarten en het H. Hart (J. Nicolas, 1939).

Waardering

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden: het is van belang als bijzondere

uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het bisdom Breda; het object heeft architectuurhistorische waarden: het is van bijzonder belang voor de geschiedenis van de architectuur en de bouwtechniek, onder meer vanwege binnen de neogotiek zeldzame elementen als het torenportaal, de asymmetrische gevelcompositie, de houten overwelling en de 4/8 koorsluiting; het is van belang als goede vertegenwoordiger van het oeuvre van de architect Van Genk en als voorbeeld van de late receptie van neogotische motieven door J. Stuyt; het is van belang wegens de aanwezige glasramen en het altaarciborium; het object heeft ensemblewaarden: het is van bijzondere betekenis vanwege zijn centrale plaats in het te beschermen stadsgezicht rondom de Baronielaan; gaafheid/herkenbaarheid: het object is van belang wegens de architectonische gaafheid van het ex- en interieur.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 519135

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/28

Complexnummer

519133

Complexnaam

H.Hart van Jezus kerk complex

Woonplaats*

Breda

Gemeente*

Breda

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Baronielaan

Nr*

24

Toev.*

Postcode*

4818 RA

Woonplaats*

Breda

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Breda

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

11396

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Aan de zuidelijke zijde van de H.Hartkerk aan de Baronielaan staat de bijbehorende PASTORIE, gebouwd in 1901 in Neo-Gotische stijl, naar een ontwerp van P.J. van Genk. Het blokvormige gebouw is door middel van een binnen de bescherming vallende gang verbonden met de zuidelijke zijbeuk van de kerk. Omstreeks 1930 is tegen het dakvlak aan de zijde van de Baronielaan een kleine dakkapel gebouwd. Aan de zuidelijke zijde van het huis loopt een steeg naar het achterterrein aan de Mark. Het pand is voorzien van een diepe achtertuin, die van de steeg wordt gescheiden door een hoge gemetselde tuinmuur met lisenen en onder ezelsrug.

Omschrijving

Het tweelaagse gebouw heeft een globaal vierkante plattegrond en wordt gedekt door een afgeplat schilddak, met lei-in-Maasdekking. De pastorie is opgetrokken in baksteen en spaarzaam geornamenteerd met hardstenen plint, dorpellijsten, cordonlijst en een dito afdeklijst met pinakel op de topgevel. Naast de bovenstaande elementen worden de voor- en noordelijke zijgevel horizontaal geleed door banden. De gevels worden afgesloten door een geprofileerde gootlijst, met onderliggend in baksteen geornamenteerd fries. Boven alle rondboogvensters is in het boogveld in laagrelief een dubbele driepasboog, met bekronende vierpas opgenomen.

De voorgevel heeft een asymmetrische opzet en telt vijf vensterassen, waarvan de middelste plus de rechts aangrenzende opgenomen zijn in een over de volle hoogte van de gevel opgetrokken middenrisaliet, bekroond door een topgevel met venster en speklagen. De gevel ter linkerzijde van de risaliet ligt iets meer terug in de rooilijn, dan

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

die ter rechterzijde. Alle vensters zijn T-vensters, waarvan de indeling op de begane grond enigszins is vereenvoudigd. De bovenlichten hebben een ornamentale glas-in-lood vulling. In de zuidelijke zijgevel van de risaliet is, zowel op begane grond als etage, een halfvenster geplaatst.

Ook de overige gevels hebben een asymmetrische indeling. De zijgevels zijn grotendeels blind uitgevoerd. De noordelijke zijgevel heeft op de begane grond één-, op verdieping twee T-vensters als in de voorgevel. De voordeur is geplaatst in een terugliggende hal tussen pastorie en kerk, bestaande uit een portiek onder spitsboog, geschoord door bakstenen muurwerk, met twee natuurstenen kolommen. Het portiek wordt afgesloten door een in hoogte variërende, gekanteelde natuurstenen bloklijst. De hal is toegankelijk via een eenvoudige opgeklampte voordeur onder half rond bovenlicht.

De zuidelijke zijgevel is grotendeels blind, op twee kelderlichten na, voorzien van zware diefijzers. In de achtergevel, die vijf vensterassen telt, heeft een globaal symmetrische opzet met op de begane grond een openslaande vleugel deur en openslaande T-vensters, terwijl op de etage T-schuifvensters zijn toegepast.

Waardering

De pastorie is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarden: het is van belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het bisdom Breda; het object heeft architectuurhistorische waarden: het is van belang in het oeuvre van de architect Van Genk; het object heeft ensemblewaarden: het heeft betekenis als onderdeel van een groter geheel, het kerkcomplex dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van belang is vanwege de nauwe relatie met het te beschermen stadsgezicht rondom de Baronielaan, waar het in maat, schaal en detaillering op aansluit; gaafheid/herkenbaarheid: het object is van belang in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de stedelijke omgeving waarvan het een middelpunt vormt.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)

Monumentnummer*: 526117

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13582/28

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
519133	H.Hart van Jezus kerk complex

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Breda	Breda	Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Baronielaan	20		4818 RA	Breda		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Breda	D			8272

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Aan de noordelijke zijde van de H. Hartkerk aan de Baroniestraat staat het voormalige KLOOSTER, in 1900 gesticht door de zusters Franciscanessen van de Congregatie der penitenten Recollectinen uit Etten. Het klooster is in 1900-'01 gebouwd, naar alle waarschijnlijkheid naar een ontwerp van P.J. van Genk in een mengeling van Neo-Renaissance en Neo-Gotiek. De orde heeft het klooster in 1964 verlaten. Het klooster sluit qua stijl en detaillering aan bij de bebouwing met kerk en pastorie. Het gebouw heeft in de loop der decennia weinig veranderingen aan het exterieur ondergaan. In de zuidelijke gevel zijn enkele vensters vervangen.

Omschrijving

Het tweelaags klooster heeft een samengestelde plattegrond en wordt gedekt door een plat dak met schilden, voorzien van kruispannen. De gevels zijn opgetrokken in baksteen en voorzien van gepleisterde lisenen, deklijsten, blokjes en banden, en heeft siermetselwerk in strengperssteen in de strekken. De risaliet aan de straatgevel heeft een getrapte topgevel. De asymmetrische straatgevel telt vijf vensterassen en is voorzien van een fors uitspringende risaliet. Links van de risaliet is, in de vierde vensteras, op de begane grond de ingangspartij aangebracht: de vleugelpaneeldeur is voorzien van een tweedelig bovenlicht, heeft smeedijzeren roosters en een forse lantaarn.

Alle vensters zijn zesruits schuifvensters. In de risaliet zijn twee- en driedelige samengestelde vensters geplaatst (respectievelijk begane grond en etage). In de topgevel een eenvoudig tweedelig licht.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De zuidelijke zijgevel is eveneens in baksteen uitgevoerd en is in elk van de vensterassen voorzien van lisenen, waartussen een spaarveld. Alle vensters zijn schuifvensters. Op de begane grond hebben deze een achtruits verdeling, terwijl ze op de verdieping getoogd zijn. In de tweede vensteras, geteld vanaf de Baronielaan, is een paneeldeur met smeedijzeren rooster geplaatst, waarboven een samengesteld venster. Deze vensteras wordt bekroond door een getrapte topgevel.

Waardering

Het klooster is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden: het is van belang als voorbeeld van een eenvoudig congregatieklooster dat deel uit maakt van een parochieel centrum; het object heeft ensemblewaarden: het heeft betekenis als onderdeel een katholieke bebouwingsgroep, die in maat, schaal en detaillering aansluit bij de straatwanden van de Baronielaan, de centrale as van het toekomstige beschermde stadsgezicht Baronielaan, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van nationaal belang is; gaafheid/herkenbaarheid: het object is van belang in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de stedelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Klooster